

In het kader van de serie **'Dominee, bestaat God?'**, had ik op 12 oktober jl. een interessant interview met onze eigen predikant, Alke Liebich. Op de vraag, hierboven gesteld, is haar eerste antwoord: 'Ja'.

Abstract en concreet

God is een begrip waar mensen mee bezig zijn, zich over buigen. Het is een denkbeeld, een abstract begrip, zoals ook hoop of creativiteit abstracte begrippen zijn.

Herman Finkers zegt ergens 'Wat verzonnen is bestaat wel degelijk. 'De veertigste van Mozart en de liedjes van Jacques Brel zijn toch ook verzonnen, en toch bestaan ze wel'. (in het liedje: Daar boven in de hemel) Als God er niet zou zijn, dan zou je hem moeten bedenken. Want het is datgene wat ons uit onze 'ikkigheid' haalt, uit ons eigen navelstaren.

Wat biedt het ons concreet als we met God vertrouwd raken?

Filosofisch gezien is het belangrijk dat God bestaat, want het biedt ons iets dat ons eigen bestaan relativeert en overstijgt.

Er is meer dan je eigen bestaan en je eigen willen en kunnen.

De kerk is de plek waar je hoort en voelt dat je jezelf niet gemaakt hebt, dat je gemaakt bent en dat je jezelf niet hóeft te maken. Je hebt permissie om er gewoon te zijn.

In abstracte termen kan je zeggen: 'God is de oorsprong van het leven'.

Minder abstract kun je ook zeggen: God wilde dat er mensen zijn. 'God heeft mij gewild'. Zo heeft hij bijv. ook Darwin geschapen inclusief de evolutie...

Open versus gesloten Godsbeeld

In de bijbel staat dat God een relatie heeft met de wereld.

'Maar', zegt Alke, 'ik wéét het niet, het is een denkbeeld.

En ik zeg het tóch, omdat ik het belangrijk vind.

Omdat ik daar een eigen betrokkenheid bij voel.

God is eigenlijk 'een leeg' begrip. Het kan, mag en wordt dan ook nader door iedereen weer anders ingevuld. Er is een minder bekende stroming die God aanduidde als 'G _ D', tegen het Hebreeuws aan, zonder klinkers.

Er zit een leemte in dat woord. En dat mag zo blijven.

Dat is ook het spannende als dominee in de kerk. God moet daar immers ter sprake komen. Dat kan dus alléén maar met heel veel ruimte. Met open beelden, niet al te veel ingevuld. In de Johanneskerk komt God niet ter sprake op een dwingende wijze vanuit een 'zo is het!'. Aan de andere kant kun je niet álle invalshoeken aan de orde stellen. Zo blijven we wèl trouw aan onze eigen traditie.

De Ene

Zoals bekend spreekt Alke graag over God als 'de Ene'.

Omdat het aansluit bij de bijbel, omdat het Hebreeuwse woord voor God te maken heeft met het werkwoord 'zijn': 'Degene die er is'

Een collega van Alke noemt God steevast 'God de Wees-er'. Ook mooi.

De Ene, 'degene die er is', vind ik concreter, omdat het voor iedereen geldt, aldus Alke. Dus niet het wat zweverige 'de Eeuwige' of 'Onze God', maar 'de Ene' van alle mensen, die altijd en overal voor iedereen dezelfde is.

Een Goddelijkheid, voor iedereen even onkenbaar en verborgen.

De Ene, een alles en iedereen omvattende Goddelijkheid.

Denk ook aan het verschijnsel 'multireligious belonging' – je thuis voelen bij meer dan één traditie. Toen Alke hier meer over las, begreep zij de aantrekkelijkheid van de Islam, waar God heel abstract is. De christelijke God is heel wat complexer maar heeft zulke sterke beelden van God. Zoals de vader van de twee zonen. Een ander mooi voorbeeld is dat er in mei van dit jaar in Berlijn de eerste steen werd gelegd van 'The House of One' (Het huis van God). Hier wordt God dus 'One' – de Ene – genoemd.

Het moet een plek zijn, waarin gebedshuizen van christenen, moslims en joden onder hetzelfde dak komen en er ook gezamenlijke ruimte is voor ieders (on)geloof.

Vindplaatsen van de Ene

Maarten Luther zei ooit: 'waar je je hart aan hangt, dat is je God'.

En Paul Tillich (Duits-Amerikaans theoloog, 20^e eeuw) heeft het over 'the ultimate concern'.

Het gaat dus om wat zich aan je opdringt en waar je als vanzelf je aandacht op richt.

Veel gemeenteleden zeggen: 'God is in mij'. Dat past in de mystieke traditie'.

Zij vinden God bijvoorbeeld in 'het innerlijk stil worden'. Ruusbroec: 'Ik moet God weer opgraven in mij, opdelven 'in mijn diepste diep'.

Maar 'diep van binnen' is niet de enige vindplaats van God.

Etty Hillesum zegt: 'Ik wil voor je zorgen, mijn God, zodat jij het in mij niet begeeft'.

En god is verborgen aanwezig in de wereld. Dat is een uitnodiging om het Goddelijke dat in de wereld verborgen en bedolven is, ook te zien. Je kunt naar een dakloze kijken als een arme stumper die je moet helpen.. Maar ook als een vindplaats van God. Want dáár is ook een vindplaats van de Ene.

Tot slot

De bijbel verrast mij met haar beelden van God.

Neem nou psalm 18: 'Met mijn God spring ik over de muur'

Dat was in de DDR destijds een explosieve tekst....

Alke: Hóe dan ook: het doet ons goed om ons met de Ene, met God bezig te houden, zowel in relatie tot onszelf als tot alles om ons heen.

Frits van Kempen